

Motion till riksdagen 2020/21:834

av **Magnus Manhammar och Anna Wallentheim (båda S)**

Avskaffa informationsplikten för hivsmittade

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa informationsplikten för hivsmittade och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har tyvärr en problematisk lagstiftning avseende hanteringen av personer som lever med hiv. För detta har Sverige kritiserats internationellt. Enligt smittskyddslagen ställs krav på hivsmittade att informera bland annat sina sexuella partners om sin hiv-status. Det fulla ansvaret ligger på den som bär hiv, medan den som inte har viruset eller inte vet om att hen bär på det inte har något ansvar. Liksom med andra sexuellt överförbara sjukdomar bör ansvaret att skydda sig i stället rimligen ligga på var och en.

Lagstiftningen gör rättsläget osäkert för den som lever med hiv och är kontraproduktiv ur ett preventionsperspektiv. Redan 2008 konstaterade Unaid, FN:s samlade program mot hiv/aids, att kriminalisering av hivexponering och hivöverföring inte får de önskade följderna gällande hivprevention utan enbart leder till ökad stigmatisering av personer som bär på hiv. I somras, tio år senare, gick tjugo världsledande hivforskare ut i ett gemensamt uttalande, där de gav stöd för den uppfattningen. De uppmanade regeringar och parlament att ta hänsyn till de vetenskapliga framsteg som gjorts på området och sätta dessa i förhållande till de lagar som rör hivsmitta. Forskarna menade att många av de lagar i olika länder som reglerar hur viruset hanteras inte är grundade i vetenskapen, då de stiftades innan man hade tillgång till den kunskap som vi har idag. Sålunda har de inte avsedd effekt, att förhindra smittspridning. Forskarna syftade bland annat på det faktum att det med dagens medicinering kommit att bli mer regel än undantag att virusnivåerna hos personer med hiv som står under fungerande behandling är så låga att de är omätbara. Det i sin tur innebär att viruset inte kan överföras till andra.

I linje med det fattade Högsta domstolen ett banbrytande beslut i juni i år, om att ogilla ett åtal om framkallande av fara för annan som gällde just en man som bar på hiv, vars virusnivåer var så låga att de var omätbara. Då ingen smittorisk förelåg menade domstolen att mannen inte kunde dömas för att ha brutit mot smittskyddslagens informationsplikt.

Det finns idag en möjlighet att efter läkarbedömning få ett undantag från informationsplikten gentemot sexpartners. Dock känner alla smittade inte till den möjligheten och det är heller inget som sker per automatik då en person har omätbara virusnivåer.

Hiv är överrepresenterat i gruppen män som har sex med män. Detsamma gäller andra grupper som ofta står i utkanten av eller exkluderas i samhället, till exempel mäniskor som injicerar droger, migranter, unga vuxna och personer som säljer sex mot ersättning. I praktiken får lagstiftningen således en diskriminerande effekt.

Istället för att bidra till stigmatiseringen bör vi arbeta förebyggande ur ett brett samhälleligt perspektiv. Sverige bör också aktivt arbeta med den sociala situation som de personer som lever med hiv upplever i sin vardag och aktivt motverka diskriminering och utanförskap.

Magnus Manhammar (S)

Anna Wallentheim (S)